

**MUSTAQILLIK YILLARIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMIDA
AMALGA OSHIRILGAN ISLOHOTLAR
REFORMS IMPLEMENTED IN THE STATE ADMINISTRATION
SYSTEM DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE
РЕФОРМЫ, ОСУЩЕСТВЛЕННЫЕ В СИСТЕМЕ
ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ В ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ
Andijon davlat pedagogika instituti**

Ijtimoiy fanlar kafedrasida katta o'qituvchisi: **Atabayeva Nigora**

Maxmudjanovna

Andijon davlat pedagogika instituti

Tabiiy fanlar fakulteti Biologiya yo'nalishi 101-guruh talabasi

Dovlataliyeva Shohzoda Shavkatjon qizi

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston mustaqillik yillarida davlat boshqaruv tizimida amalga oshirilgan islohotlar tahlil qilingan. Asosiy e'tibor Konstitutsiyaning qabul qilinishi, hokimiyatning bo'linishi, demokratik saylov tizimini shakllantirish, davlat xizmati va iqtisodiy boshqaruvning takomillashtirilishi kabi masalalarga qaratilgan. Shuningdek, hududiy boshqaruvni isloh qilish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayonlari ham yoritilgan. Ushbu islohotlarning natijasida davlat boshqaruvi samaradorligi oshib, xalq manfaatlarini ta'minlashga qaratilgan yangi tizim shakllangan.

Abstract: This article analyzes the reforms implemented in the public administration system in Uzbekistan during the years of independence. The main attention is paid to such issues as the adoption of the Constitution, the separation of powers, the formation of a democratic electoral system, the improvement of the civil service and economic management. The processes of reforming territorial administration, developing civil society, and introducing digital technologies are also covered. As a result of these reforms, the efficiency of public administration has increased and a new system has been formed aimed at ensuring the interests of the people.

Аннотация: В данной статье анализируются реформы, реализованные в системе государственного управления за годы независимости Узбекистана. Основное внимание уделяется таким вопросам, как принятие Конституции, разделение властей, формирование демократической избирательной системы,

совершенствование государственной службы и управления экономикой. Также освещены процессы реформирования территориального управления, развития гражданского общества и внедрения цифровых технологий. В результате этих реформ повысилась эффективность государственного управления и сформировалась новая система, направленная на обеспечение интересов народа.

Kalit so‘zlar: davlat boshqaruvi, islohotlar, demokratik tamoyillar, raqamli boshqaruv, mustaqillik, mahalliy boshqaruv, iqtisodiy islohotlar, Konstitutsiya.

Keywords: public administration, reforms, democratic principles, digital governance, independence, local government, economic reforms, Constitution.

Ключевые слова: государственное управление, реформы, демократические принципы, цифровое управление, независимость, местное самоуправление, экономические реформы, Конституция.

O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan so‘ng davlat boshqaruv tizimini isloh qilish va zamonaviy talablar asosida qayta shakllantirish masalasi eng muhim ustuvor yo‘nalishlardan biriga aylandi. Bu islohotlar mamlakatda demokratik tamoyillarni qaror toptirish, xalqaro standartlarga mos boshqaruv tizimini shakllantirish hamda iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish uchun mustahkam poydevor yaratishga qaratildi. Konstitutsiyaning qabul qilinishi 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi davlat boshqaruvining huquqiy asoslarini belgilab berdi. Konstitutsiyada: Davlat boshqaruvining demokratik, huquqiy va ijtimoiy tamoyillari mustahkamlandi. Hokimiyatlar bo‘linishi prinsipi (qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyati) amaliyotga kiritildi. Konstitutsiya nafaqat yangi mustaqil davlatning asosiy qonuniy hujjati, balki uning xalqaro miqyosdagi huquqiy mavqeini belgilab, davlat boshqaruv tizimini shakllantirdi. Uning ahamiyati bir nechta asosiy jihatlarida o‘z ifodasini topadi. O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan so‘ng, Konstitutsiya davlatning suverenitetini mustahkamladi va uning asosiy tamoyillarini, fuqarolarning huquq va erkinliklarini aniq belgiladi. Konstitutsiya orqali yangi davlatning huquqiy tizimi tashkil etilib, xalqaro maydonda O‘zbekistonning suvereniteti tan olindi.[1]

Konstitutsiya, davlat hokimiyatining bo‘linish tamoyilini amaliyotga joriy qildi, ya’ni qonun chiqaruvchi (Oliy Majlis), ijro etuvchi (Prezident va hukumat), va sud hokimiyati alohida mustaqil organlar sifatida belgilandi. Bu, davlatni demokratik boshqarish asoslariga ko‘ra tartibga solishning muhim bosqichi edi. Konstitutsiya fuqarolarning asosiy huquqlari va erkinliklarini himoya qilishga qaratilgan eng yuqori huquqiy kafolatlarni taqdim etdi. O‘zbekistonning har bir fuqarosi teng huquqlarga ega bo‘lishi, davlatning harakatlari ularning manfaatlariga mos kelishi kerakligi Konstitutsiyada aks etdi. Konstitutsiya O‘zbekistonning

xalqaro huquqiy majburiyatlarini ham hisobga oldi, mamlakatni global maydonda qabul qilinishiga yo‘l ochdi. Bu hujjat, mustaqil O‘zbekistonning o‘zaro munosabatlar va diplomatik aloqalarini mustahkamlashga imkon berdi. Konstitutsiya iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarni amalga oshirishda huquqiy poydevor bo‘ldi. Xususiy mulkni tan olish, erkin bozor iqtisodiyotiga asoslangan qonunlar, shuningdek, ta‘lim, sog‘liqni saqlash, ijtimoiy himoya kabi sohalarda davlatning mas‘uliyatini belgilovchi me‘yorlar kiritildi. Konstitutsiya fuqarolik jamiyatining rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qildi. U fuqarolarning davlatni boshqarishda ishtirok etish huquqini, mustaqil ommaviy axborot vositalarini, nodavlat tashkilotlarining faoliyatini ta‘minladi. O‘zbekiston mustaqillikka erishgach, davlat boshqaruvi tizimini isloh qilish va demokratik tamoyillarga asoslangan yangi hokimiyat tizimini shakllantirish zaruriyati yuzaga keldi. Bu jarayon davomida mamlakatda hokimiyat tizimini takomillashtirishga qaratilgan bir qator yirik o‘zgarishlar amalga oshirildi. Ushbu islohotlar davlatning boshqaruv strukturasi, huquqiy asoslari va xalqaro miqyosdagi mavqeiini mustahkamlashga yo‘naltirildi.[3],[4]

Qonun chiqaruvchi hokimiyat: Oliy Majlis ikki palatadan iborat bo‘ldi (Qonunchilik palatasi va Senat). Oliy Majlis mamlakatdagi qonunlarni qabul qilish va davlat siyosatini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi.

Ijro etuvchi hokimiyat: Prezident davlat boshlig‘i sifatida mamlakatning umumiy siyosatini belgilaydi, ijro etuvchi hokimiyatni boshqaradi. Shuningdek, hukumat tashkil etilib, uning asosiy vazifalari iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy rivojlanish jarayonlarini boshqarishdan iboratdir.

Sud hokimiyati: Sud tizimi mustaqil bo‘lib, fuqarolarning huquqiy himoyasini ta‘minlash, adolatni qaror toptirish uchun faoliyat yuritadi. Sud tizimida ijtimoiy adolatni ta‘minlash, korrupsiyani oldini olish va inson huquqlarini himoya qilish maqsad qilindi.

O‘zbekiston Prezidentining vakolatlari Konstitutsiya asosida aniq belgilandi. Prezidentning kuchli ijro etuvchi hokimiyatga ega bo‘lishi, mamlakatda siyosiy barqarorlikni ta‘minlash, iqtisodiy islohotlarni amalga oshirishda muhim rol o‘ynadi. Prezident, hukumatni shakllantiradi, muhim davlat qarorlarini qabul qiladi, xalqaro siyosatda O‘zbekistonning pozitsiyasini belgilaydi. Prezidentning xalq bilan muloqotini oshirish maqsadida "Xalq bilan muloqot" tizimi joriy etildi, bu tizim fuqarolarni davlat boshqaruv jarayonlariga jalb etishga yordam berdi.[2]

Xulosa: Mustaqillik yillarida O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi davlatning huquqiy va siyosiy asoslarini belgilab, jamiyatda demokratik islohotlar o‘tkazishga asos bo‘ldi. Bu hujjat mamlakatda fuqarolik jamiyatining shakllanishini, huquqiy davlat prinsiplarini mustahkamlashni

ta'minladi va xalqaro miqyosda O'zbekistonning hurmatga sazovor bo'lishiga yo'l ochdi. Hokimiyat tizimini takomillashtirish jarayoni O'zbekistonning demokratik rivojlanishi va davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishga xizmat qildi. Islohotlar davomida hokimiyatning alohida bo'linishi, prezidentning vakolatlari, mahalliy boshqaruv tizimi va iqtisodiy sohada amalga oshirilgan islohotlar davlatning barqaror rivojlanishiga zamin yaratdi. Shuningdek, axborot texnologiyalarini joriy etish va xalqaro aloqalarning rivojlanishi O'zbekistonni dunyo maydonida yanada mustahkamladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (1992 yil) – O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi tomonidan qabul qilingan asosiy qonuniy hujjat, mamlakatdagi huquqiy tizim va boshqaruv tamoyillarini belgilaydi.
2. Mirziyoyev Sh. M. (2017). "O'zbekistonni modernizatsiya qilishning ustuvor yo'nalishlari" – Prezident Shavkat Mirziyoyevning davlat boshqaruvi va islohotlar haqida so'zlagan nutqlari va ma'ruzalarining tahlili.
3. G'ulomov A. (2015). "O'zbekistonning yangi siyosiy tizimi: Davlat boshqaruvi va hokimiyatlar bo'linishi" – Mamlakatda amalga oshirilgan siyosiy islohotlar va hokimiyatlar bo'linishining ahamiyati.
4. Toshkentaliev R. (2016). "O'zbekiston Respublikasining siyosiy tizimi: O'zgarishlar va istiqbollari" – O'zbekiston siyosiy tizimi, uning rivojlanish yo'llari va davlat boshqaruvi islohotlari.

Research Science and Innovation House